

Openbaar

Zaaknummer: Z/21/060771

Beslisnota voor Gemeenteraad Wijchen

Onderwerp: Betaalbaarheid van goede zorg

Voorgesteld besluit

De Gemeenteraad Wijchen besluit:

1. De huidige bezuinigingsmaatregelen een structureel karakter te geven door ze te benoemen als vaststaand beleid.
1. De nieuwe bezuinigingsvoorstellen, beoordeeld in het schema met twee keer 'ja', vast te stellen en verder te laten uitwerken en invoeren en hierna financieel te vertalen voor de begroting van 2022 en vanaf invoering mee te nemen in de monitoring.
2. Vast te stellen dat met het aanvullend pakket aan bezuinigingsmaatregelen het eindpunt van de bezuinigingsopdracht is bereikt.
3. Vast te stellen dat onderstaand zorggebruik niet of slechts zeer beperkt beïnvloedbaar is:
 - Jeugdzorg met verblijf;
 - Landelijke transitie-arrangementen jeugd;
 - Verplichte jeugdzorg geboden door de gecertificeerde instellingen;
 - Door Corona veroorzaakt zorggebruik.

Kernboodschap:

- **We houden het stuur in handen en sturen bij waar mogelijk.** De uitvoering van de eerder vastgestelde bezuinigingsmaatregelen hebben hun vruchten afgeworpen. Om dit resultaat te behouden zullen we deze maatregelen omzetten in vast beleid.
- **Aanscherpen van de huidige bezuinigingsmaatregelen heeft zijn eindpunt bereikt.** Met de laatste set aan bezuinigingsmaatregelen hebben we het eindpunt bereikt met het zoeken naar mogelijkheden om tot vermindering van gebruik en de hiermee samenhangende uitgaven te komen binnen de WMO en jeugdhulp.
- **Niet alle zorg is beïnvloedbaar.** We maken onderscheid in zorgkosten waar een gemeentelijke invloed op mogelijk is en stellen vast waarbij dit niet mogelijk is.
- **De corona crisis heeft een omvangrijk aandeel op het meerjarig perspectief.** De crisis kent nog steeds zijn voortgang met een grote impact op onze samenleving. De gevolgen blijven nog lang doorijlen in onze samenleving met een effect op zorggebruik.
- **Er spelen landelijke zaken met een mogelijke bijstelling van het beschikbare budget voor jeugdhulp.** Het AEF-rapport¹ is onlangs opgeleverd. Hierin wordt onder andere geconstateerd dat er een aanzienlijk structureel tekort is voor gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan jeugdhulp. Er zijn nog geen uitspraken vanuit het ministerie en Kamer wat met dit geconstateerde te doen.

¹ Rapport: 'Stelsel in groei; Een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg'.

Aanleiding

Het is onmogelijk gebleken om binnen de beschikbare rijksmiddelen uitvoering te geven aan de WMO en Jeugdwet. We hebben nogmaals kritisch gekeken naar mogelijke bezuinigingsmaatregelen waarbij we de kwaliteit van zorg in stand houden. Het is nodig om hierin een keuze te maken. Het college heeft besloten alle bezuinigingsvoorstellen uit het schema, met een twee keer 'ja' score, nader uit te werken en in te voeren. Het is aan de raad om dit besluit te bevestigen. Hiermee bereiken we het eindpunt van bezuinigingsmaatregelen passend binnen de bestaande wet en regelgeving.

Om tot de bezuinigingsmaatregelen te komen hebben we gebruik gemaakt van analyses van het gebruik van zorg in 2020 en de te verwachten ontwikkelingen van dit gebruik gebaseerd op de nulmeting van 2021. Het nul beeld en de ontwikkelingen in 2021 en verder maken geen onderdeel uit van deze nota maar zullen worden beschreven in de 1ste informatienota 2021 over de toegang, welzijn, WMO en jeugdhulp. Deze nota wordt in mei aangeboden aan de raad en zal in de informatiebijeenkomst van 3 juni worden toegelicht. Nadat het besluit is genomen, zullen we over de verder uit te werken en in te voeren bezuinigingsmaatregelen, de financiële resultaten gaan volgen en benoemen in de monitor van 2021 in de bestaande P & C-cyclus. De Financiële doorrekening van de bezuiniging zullen we berekenen en vertalen voor de begroting van 2022.

Het voorzieningenniveau van Wmo en Jeugdhulp is van goede kwaliteit voor de inwoners van Wijchen. Hier zijn we trots op. De keerzijde is dat uitvoering geven aan goede kwaliteit van zorg passend bij de wet en regelgeving niet mogelijk blijkt te zijn binnen het beschikbaar gestelde rijksbudget. Met de keuze van de nieuwe bezuinigingen komen we tegenmoet aan een laatste poging om tot vermindering van de uitgave te komen, zonder de kwaliteit van goed zorg aan te tasten.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
19-12-2019	Informatienota gemeenteraad Contracten Wmo en jeugdhulp 2020 gemeente Wijchen, zaaknummer Z/19/039952
13-02-2020	Beslisnota Bezuinigingsvoorstel Wmo en jeugdhulp 2020, zaaknummer Z/20/42891
28-05-2020	Informatienota stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en Welzijn 2020 tijdens de Coronacrisis, zaaknummer Z/20/045731
02-07-2020	Tweede informatienota Stand van zaken WMO en jeugdhulp, Sociaal wijkteam en Welzijn 1ste kwartaal 2020
17-09-2020	Derde informatienota stand van zaken WMO jeugdhulp, sociaal wijkteam en welzijn 1ste halfjaar 2020
17-12-2020	Vierde informatienota stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en Welzijn September 2020, zaaknummer Z/20/054798

Gewenst resultaat

Inzicht in een haalbaar meerjarig perspectief WMO en Jeugdhulp

Argumenten

1.1. De huidige maatregelen zijn effectief gebleken

Het pakket aan huidige maatregelen heeft zijn vruchten afgeworpen. We hebben geconstateerd dat we tot vermindering van gebruik en kosten zijn gekomen op de onderdelen waarop we als gemeente invloed kunnen uitoefenen. We hebben het

Openbaar

Zaaknummer: Z/21/060771

toetsingskader voor het sociaal wijkteam aangescherpt en kennis vanuit de interne afdelingen (beleid, juridische zaken) toegevoegd. Dit heeft ertoe geleid dat bijvoorbeeld kortdurende ondersteuning vanuit het schoolmaatschappelijk werk en de specialistische ondersteuning huisartsen mogelijk is gemaakt. Hierdoor is de grote groei in GGZ-jeugd binnen Wijchen beperkter dan in de regio. Voor de volledige beschrijving van de huidige bezuinigingsmaatregelen verwijzen we naar de informatienota in *bijlage 5*. De concrete beschrijving van de resultaten van de bezuinigingsmaatregelen leest u in het monitorverslag 2020 in *bijlage 1*. Een aantal van de huidige bezuinigingsmaatregelen kent een doorontwikkeling in de mogelijke nieuwe bezuinigingsmaatregelen.

2.1. Mogelijke nieuwe bezuinigingsmaatregelen

In het onderstaand schema geven we een opsomming van de mogelijke nieuwe bezuinigingsmaatregelen, onderverdeeld in 3 categorieën:

- ❖ cat. 1. Maatregelen gericht op uitvoering;
- ❖ cat. 2. Beleidsmaatregelen die op kortere termijn leiden tot het terugdringen van de kosten;
- ❖ cat. 3. Maatregelen gericht op transformatie en/of die meerjarig van aard zijn.

We vragen u om een keuze te maken uit de hieronder genoemde mogelijke nieuwe bezuinigingsvoorstellen waarna deze worden uitgewerkt en ingevoerd. Bij de uitwerking maken we een financiële berekening die we meenemen in de prognose begroting voor 2022.

Maatregelen	Kan het?	Is het slim?	Vanaf wanneer uitvoerbaar?
Categorie 1			
1.1. Aanpassing besliskader SWT	Ja	Ja	Doorlopend
1.2. Afbakening productniveau en indicatiestelling naar toereikend aanbod	Ja	Ja	Q2 2021
1.3. Formatie SWT verminderen	Ja	Nee	Q1 2022
1.4. Formatie bedrijfsvoering/beleid beperken	Ja	Nee	Q1 2022
Categorie 2			
2.1. Aanpassing verordening WMO/Jeugdwet	Ja	Ja	Q2 2021
2.2. Regie op medische verwijsroute	Ja	Ja	Q2 2021
2.3. Positionering Wmo en Jeugdwetindicaties in relatie tot andere wet en regelgeving	Ja	Ja	Q2 2021
2.4. Maximeren begeleiding en dagbesteding	Ja	Ja	Q2 2021
2.5. Nieuw normenkader huishoudelijke hulp instellen	Ja	Wordt juridisch onderzocht	Q3 2021
2.6. Verlagen en afschalen mantelzorgwaardering	Ja	Nee	Q1 2022
2.7. Beleid ontwikkelen 'eigen kracht'.	Ja	Ja	Q3 2021
2.8. Vrij toegankelijk aanbod en groepsaanbod beperken	Ja	Nee	Q1 2022

2.9. Welzijnsaanbod beperken	Ja	Nee	Q1 2022
Categorie 3			
3.1. Verplicht eerst inzetten van vrij toegankelijk aanbod	Ja	Ja	Q2 2021
3.2. Ontwikkelen hybride gezinshuis	Ja	Ja	Q4 2021
3.3. Inrichten van een steunpunt voor lichte ondersteuningsvragen	Ja	Ja	Q3 2021

In *bijlage 2* leest u waar nodig een inhoudelijke beschrijving van de mogelijke nieuwe bezuinigingsmaatregelen met de daar bijbehorende argumenten en kanttekeningen.

3.1. Met het aanvullende pakket aan maatregelen wordt het eindpunt van de bezuinigingsopdracht bereikt

Met de mogelijke nieuwe bezuinigingsmaatregelen hebben we alle mogelijkheden onderzocht die we uit kunnen werken passend binnen de huidige wet en regelgeving. We hebben hierbij gebruik gemaakt van landelijke rapporten en onderzoeken en een gedegen advies van een gerenommeerd advocatenkantoor met kennis over WMO en jeugdwet betrokken.

3.2 We hebben onze monitoring goed op orde

Hierdoor is het zorggebruik verklaarbaar en voor een groot deel voorspelbaar geworden. Door goed te analyseren welke zorg beïnvloedbaar is en welke zorg niet, weten we van welke maatregelen we voor welke zorg een effect kunnen en mogen verwachten. Daarnaast zijn we in staat dit gedurende het jaar te monitoren en de financiële effecten van de bezuinigingen in beeld te brengen.

4.1. Vaststellen dat dit zorggebruik niet of slechts zeer beperkt beïnvloedbaar is schept duidelijkheid

De niet beïnvloedbare onderdelen van zorggebruik spelen vooral binnen de jeugdhulp. We zien dit bij de categorieën waarbij opgelegde zorg aan de orde is, de zware verblijfszorg en zeer specifieke specialistische landelijke zorg. Het inzetten van deze zorg ligt veelal buiten de beïnvloedingsfeer van het gemeentelijk domein. We constateren dat we hier het gebruik wel goed kunnen ramen en prognosticeren, maar het gebruik niet of nauwelijks kunnen remmen of verminderen. Het sluiten van jeugdzorgplus (besloten en gesloten jeugdzorg) is een zeer gewenst gevoerd beleid, maar betekent wel een toename van zeer complexe verblijfszorg binnen instellingen en gezinshuizen. We merken dat een kleine groep jeugdigen zorgt voor een groot financieel effect binnen verblijfszorg. Ook constateren we dat Corona een groot effect heeft op het zorggebruik door jongeren binnen GGZ zorg en verblijfszorg. De toename van problematiek door deze crisis zal een meerjarig effect gaan krijgen. We spelen hierop in door het aanbod aan te passen aan deze crisis. Zo krijgen we meer groepsaanbod binnen voortgezet onderwijs gericht op mentale problemen. Omdat we de coronacrisis niet hebben kunnen voorzien of inschatten lopen we met het aanbod achter de feiten aan en kunnen we een deel van de ontstane problematiek hier niet meer mee opvangen.

Bij Wmo constateren we dat we door de eerdere bezuinigingsmaatregelen een beïnvloeding op het zorggebruik hebben kunnen laten plaatsvinden. Daarnaast zien we minder zorgvragen door Corona, omdat bepaalde zorgvormen (tijdelijk) minder zijn ingezet. We merken dat ook hier een niet beïnvloedbaar deel aan de orde is veroorzaakt

Openbaar

Zaaknummer: Z/21/060771

door het abonnementstarief. Op deze effecten zullen we in een separate nota over WMO klassiek nader in gaan.

Een volledige uitwerking van het zorggebruik in aantallen, financiën en inhoudelijke overwegingen leest u in het monitorverslag 2020 (*bijlage 1*).

Kanttelingen

2.1. Alle nieuwe bezuinigingsmaatregelen invoeren is niet uitvoerbaar

3.1 Een deel van het zorggebruik is niet beïnvloedbaar met bezuinigingsmaatregelen
Dit betekent ook het accepteren dat een deel van het gebruik en de daarbij behorende kosten niet met bezuinigingsmaatregelen te beïnvloeden is.

Er komen mogelijk wetswijzingen en ontwikkelingen waarvan het effect hiervan nog niet bekend is

Hierbij gaat het om:

AEF-rapport

In 2021 zal er door de VNG verder gesproken worden met het rijk over het AEF-rapport (Een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg, uitgevoerd door onderzoeks- en adviesbureau Andersson Elffers Felix. De verwachting is dat er naar aanleiding van dit rapport structureel extra middelen beschikbaar komen voor jeugdhulp. Of dit gaat gebeuren, de hoogte en hoe het verdeelmodel zal zijn is nog niet bekend.

Woonplaatsbeginsel

In 2022 gaat het woonplaatsbeginsel (jeugd) veranderen. Wijchen heeft een bovengemiddeld aantal voogdijkinderen door de vestiging van meerdere gezinshuizen op Wijchens grondgebied. De wijziging van het woonplaatsbeginsel houdt in dat de kinderen die in voogdij zitten, waarvan de ouders woonachtig zijn in een andere gemeente, straks niet meer onder de bekostiging van Wijchen zullen vallen. Aan de andere kant kunnen kinderen die verblijfszorg ontvangen in een andere gemeente, waarvan de ouders in Wijchen wonen, straks weer onder de bekostiging van Wijchen gaan vallen. Hiervan is nog niet duidelijk hoeveel dit er zijn. We verwachten dat dit er minder zullen zijn dan de kinderen die nu vanwege voogdij zorg ontvangen in Wijchen. De verandering van het woonplaatsbeginsel zou een verlaging van de kosten kunnen betekenen voor Wijchen.

Abonnementstarief

Sinds 2020 is het abonnementstarief in de Wmo definitief van kracht. Het lage vaste eigen bijdrage-tarief zorgt voor een aanzuigende werking. De minister heeft meerdere malen aangegeven aandacht te hebben voor dit effect, maar concludeert desondanks dat de gestelde doelen van het abonnementstarief worden gehaald. Vooralsnog lijkt het Rijk niet van plan om de regelgeving op de punt aan te passen of om de gemeenten extra te compenseren. Dit ondanks grote politieke druk vanuit gemeenten en de VNG.

Financiële gevolgen

In de begroting aansluiting vinden met de Rijksmiddelen is gezien huidig reëel kostenniveau (zie Nulmeting 2021) niet haalbaar. Dit is een landelijk probleem (tekorten jeugdzorg). Wel bevat deze nota vanuit de diverse beleidsterreinen voorgestelde bezuinigingsmaatregelen. De financiële effecten van de door de raad gekozen opties, worden ter voorbereiding op de begroting 2022 concreet uitgewerkt.

Nulmeting 2021

In Q1 van 2021 is de jaarlijkse Nulmeting 2D's uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duiding sessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en ontwikkelingen het financieel beeld bepaald. Dit betreft een actualisatie t.o.v. de huidige begroting 2021 van de gemeente Wijchen.

Het totale financiële effect van de *Nulmeting 2D's 2021* ziet er als volgt uit:

	2021
Jeugd	€ -1.780.160
WMO	€ 265.677
	€ -1.514.483

Voorliggend besluit heeft *geen* begrotingswijziging tot gevolg. Het effect 2021 is onderdeel van de 1^e en 2^e rapportage Wijchen 2021. Meerjarige bijstelling van de budgetten vindt middels de Perspectiefnota 2021 plaats. In bijlage 3 en 4 (de financiële fact-sheets) zijn de genoemde bedragen verder uitgesplitst en onderbouwd.

Beïnvloedbaarheid meerjarig perspectief WMO en Jeugdhulp

Het meerjarig perspectief WMO en jeugdhulp kent een aantal factoren van invloed. Doordat niet duidelijk is wanneer deze beïnvloeding gaat plaats vinden en in welke mate is het meerjarig perspectief op dit moment nog onzeker.

We hebben te maken met onduidelijkheid over onderwerpen zoals het abonnementstarief en afbakening Jeugdwet. Daarnaast is het AEF-rapport nog een onderwerp van gesprek tussen VNG en het Rijk. Hoe groot de financiële verruiming van de Jeugdwetmiddelen incidenteel en structureel zal zijn is op basis van dit rapport nog niet duidelijk. We verwachten over al deze zaken een uitsluitsel in 2021 te krijgen. De verwachting is dat deze zaken het financieel perspectief positief zullen beïnvloeden.

Een ander belangrijk onderdeel is de financiële vertaling van de nieuwe set van bezuinigingsmaatregelen die nog moeten worden vastgesteld door de raad.

Als laatste constateren we binnen het zorggebruik een aantal onderdelen die niet beïnvloedbaar zijn door de gemeente. Hierbij kunnen we denken aan zware verblijfszorg of zeer complexe behandelzorg voor jeugdigen vallend onder landelijk specialisme of toename van zorg als gevolg de Corona crisis. Dit kan het beeld op basis van het werkelijk gebruik beïnvloeden in positieve zin dan wel in negatieve zin. Het is goed ons te realiseren dat bij de dure verblijfszorg voor jeugdigen de kosten worden veroorzaakt

Openbaar

Zaaknummer: Z/21/060771

door een gering aantal jeugdigen (minder dan 20). Een jeugdige meer of minder binnen een dergelijk zorgtraject kan een grote invloed uitoefenen op de kosten.

Communicatie

We informeren de WMO-raad en de leveranciers van welzijn en zorg over het besluit van de raad.

Uitvoering of Vervolgstappen

De bezuinigingsmaatregelen waarvoor uw raad een keuze maakt, worden verder uitgewerkt.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Bijlagen

- Bijlage 1: Monitorverslag 2020
- Bijlage 2: Beschrijving bezuinigingsmaatregelen
- Bijlage 3: Financiële fact-sheet Jeugd
- Bijlage 4: Financiële fact-sheet Wmo nieuw
- Bijlage 5: Informatienota 'Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en Welzijn September 2020' Z/20/054798.
- Bijlage 6a: Informatiebrief AEF rapport
- Bijlage 6b: AEF rapport 'Stelsel in groei'.